Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimiſe hind poſtiga:

12 k. p. 6 r. — k.	8 k. p. 4 r. 10 k.	4 k. p. 2 r. 10 k.
11 " " 5 " 60 "	7 " " 3 " 60 "	3 " " 1 " 60 "
10 " " 5 " 10 "	6 " " 3 " 10 "	2 " " 1 " 10 "
9 " " 4 " 60 "	5 " " 2 " 60 "	1 " " — " 60 "

Wäljamaale aaſtas 12 r.
Lehte wõib tellida päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni.
Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs üles anda.

Kui kaaſtööd wõetakſe waſtu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſe mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Ükſik number 4 kop.

Kuulutuſte hind: nonpareille-rida 20 kop. 4 küljel, leh. eeskül. 40 kop. Kuulutuſi, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 waſtu. Kuulutuſte waſtuwõtmine aga üleüldſe lõpetatakſe talituſes kell 5.

Nr. 239 (263). Petrogradis, neljapäewal, 15. (28.) oktobril. 1915. a.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja ſtaabilt.

Lääne wäerinnalt.

Riiaſt lääne pool, Babiti järwe piirkonnas, on wäikeſte wäeſalkade kokkupõrkamiſed. Sakslaſte edaſikeſtwad kallaletungimiſed Ikskülaſt lääne pool olewas piirkonnas ei läinud korda; sakslaſed paiſati jällegi tagaſi.

Sakslaſte edaſitungimine Uue Selburgi peale, põhja lääne pool Jakobſtadti, löödi ka meie tulega tagaſi.

Düna jõel keſtab Liewenhofi linnaſt (Jakobſtadtiſt kõrgemal) kuni Illukſti piirkonnani waſtaſtikku laſkmine.

Lääne pool Dwinski jätkawad ſakslaſed mitmes kohas oma kallaletungimiſi. Kuid nende püüded ei läinud kuſagil täide. Wõitlus keſtab edaſi. Suurtükituli läheb aegajalt kõigekõrgemal määral põnewaks.

Wäerinnal lõuna pool Dwinski kuni Pripjatini ei olnud ſõjaliſi kokkupõrkamiſi. Lõuna pool Medweſhki küla (Tſhartoriiskiſt põhja-lääne pool) wõeti waenlaſed, kes pealetungimiſt olid alganud, meie poolt waſtulöögiga waſtu ja piſteti kõik ſurnuks. Kamenuhi küla juures (lõuna pool Medweſhki küla) paiſkaſid meie wäed ſakslaſed, kes ida poole wälja olid tunginud, tagaſi, ja wõtſid waenlaſi wangi. Olõki alewiſt lõuna-lääne pool nihkuſid meie wäed edaſi, wõtſid Konſtantinowka ning waenlaſe kaewikud ära.

Waenlaſe pealetungimine Drogitſhewka küla ümbruskonnas (Strõpa ja Dnjeſtri jõe ühtelangemiſe piirkonnas) peeti meie küljetormijookſu abil kinni. Waſtane paiſati ſiin Schutromintſe küla juurde.

Kaukaſia wäerinnalt.

Muutuſi ei ole.

Lääne merelt.

Ingliſe weealuſed paadid laſkſid neli Sakſa aurulaewa põhja.

Lääne ſõjawäli.

Pariſis, 13. okt. Ametlik teadaandmine 13. oktobril kell 11 õhtul:

Mitte midagi oluliſt ei ole eelmiſe teadaandmiſe awaldamiſeſt ſaadik juhtunud. Üks meie lendur ajas oma monoplaniga Dormanſiſt põhja pool waenlaſe lennumaſinat taga, jõudis ſellele järele ja tungis temale ligida maa pealt kallale. Waenlaſe aparat, mille motor kuulipildujate laſkmiſe läbi mitmeſt kohaſt rikki läks, oli ſunnitud Jeanlegorne ligidale Marna orgu maha laſkma. Kaks tema peal olewat lendurit, kapten ja leitnant, wõeti wangi, ja juſt ſel ſilmapilgul, kui nad katſeid tegid aparaati ära häwitada. Aparat, mis kahe iſtumiſe aſemega on, ja kõikide uuemate leiduſte ja abinõude täiendatud, langes terwelt meie kätte.

Havres, 13. okt. Belgia teadaandmine 13. oktobril:

Päraſt ööd, mis rahulikult mööda läks, andis waenlaſe ſuurtükiwägi Newportiſt, Perwiſiſt ja Ooſtkerkeſt lõuna pool olewale maakohtade, Diksmüde ümbruskonna ja meie tööde peale Sunſtratiſt põhja pool kaunis elawalt tuld. Meie waſtaſime waenlaſe pommitamiſe peale wäga wahwalt. Lahingutd jalawäe oſawõtmiſega ei olnud.

Italia-Auſtria ſõda.

Roomas, 13. okt. Italia peakorteri teadaandmine 13. oktobril:

Ledro orus wõtſime meie Ponale jõe pahema kalda lõpulikult oma kätte ja aſuſime 12. oktobril Mezzalago, Molina ja Biatſewi alewiſſe, kus meie mitu waenlaſt wangi wõtſime. Deſſo-Caſino ja Deſſo Remiti waſtas, Lapio kuriſtikuſt lõuna pool, 11. oktobril meie kätte langenud paigas hakkas waenlane ella Monte Creino ja Riwa kindluſtuſtelt tugewaſti tuld andma. Ometi ei läinud tal korda meie wägede waſtuſeiſmiſt kõigutada, kuna meie wäed kindlalt oma ſeiſukohtadele olid aſunud. Cordevale ja Rienzo jõe ülemjookſul jatkaſime meie oma pealetungimiſt waenlaſe liinide waſtu. Ühe meie ſiſſetungimiſe juures Ponteblana jõe orgu, jõudſime meie Roskofeli tipule, waenlaſe kaitſekindluſtuſi ſelles punktis ära rikkudes. Iſonzo wäerinnal keſtab elaw ſuurtükiwõitlus edaſi, kuna meie jalawägi hiljuti oma alla wõetud ſeiſukohtades ennaſt kindluſtab. Eila lõime meie wäikeſed waſtulöögid Plawa ja Carſo piirkonnas tagaſi. 30 waenlaſt wõtſime meie wangi. 11. oktobril päewa ajal pommitaſid meie lennumaſinad edukalt waenlaſe laagrid Benſitſa ja Carſo kiltmail. Meie lendurid tungiſid ühe waenlaſe lennumaſina kallale ja ajaſid ta kuulipildujate tule abil põgenema. Kõik meie lennumaſinad tulid kahjutalt tagaſi.

Sõda Bulgariaga.

Athenaſt teatatakſe, et Wolandowo juures ſuur lahing prantslaſte ja bulgarlaſte wahel on olnud. Bulgarlaſed löödi tagaſi, kuna prantslaſed neid nende piirini ſaadik taga ajaſid. Weleſi piirkonnas on bulgarlaſed lüüa ſaanud.

Athenaſt telegraferitakſe, et 20 ſõjariiſtus Bulgaria deſertiri Damir-Hiſſari on jõudnud.

Deſertirid teatawad, et tuhanded Bulgaria ſoldatid, kes Wenemaa waſtu ſõdida ei taha, walmis on nende eeskuju järele tegema. Needſamad bulgarlaſed jutuſtawad, et rahulolematus Ferdinandi ja Radoslawowi waſtu Bulgaria rahwa ſeas ikka ſuuremaks läheb.

Mereſõda.

Athenaſt, 14 okt. Mereminiſteriumi teadete järele on Ingliſe transport „Marquete" Agea meres põhja laſtud. Ekipaſhi ſeaſt puudub 99 inimeſt.

Aurulaew „Carmen" põhja laſtud. Teatatakſe, et Ingliſe weealune paat Marmori merde on tunginud ja ſeal Auſtria aurulaew „Carmeni" põhja laſknud. „Carmen" ſõitis Türgi lipu all ja wedas Türgi ſõjawägedele laskemoona.

Kokkupuutumine Ingliſe weealuſe paadiga Lääne meres. Rootſi aurulaewa „Auguſti" kapten Perſſon, kelle laew Inglismaa tarwis puid wedas ja Selandia ſaarele Helſingeri ſadamaſſe ſiſſe ſõitis, andis teada, et ta Läänemerel wiibides Britania weealuſe paadiga kokku puutunud. Paat ſõitis Ingliſe lipu all, kuid mingiſuguſt nummert ega märki ei olnud tema pardal lugeda. Paat peatas aurulaewa kinni, ja kapten Perſſon ſõitis laewa dokumentidega paadi peale. Kui weealuſe paadi komander ſelguſele jõudis, et „Auguſti" koorem Inglismaa tarwis on määratud, laskis ta aurulaewa kohe minna ja pööras Rootſi kapteni poole järgmiſte ſõnadega: „Kui teie kord Inglismaale jõuate, ſiis olge nii lahke, ütelge ſeal meie ſugulaſtele terwituſt ja teatage nendele meie poolt, et meie ſeiſukord ſiin Lääne meres kõikipidi hea ja mõnus on." Rootslane tahtis teada, miſſuguſe weealuſe paadiga temal nimelt tegemiſt on, ja küſis komanderi käeſt, kelle poolt nimelt ſeda terwituſt Inglismaale edaſi tuleb anda. „Ühe weealuſe paadi poolt, mis praegu Läänemeres wiibib", oli Ingliſe komanderi lühikene waſtus.

Oregrundis, 13 okt. Siia ſõitis Sakſa aurulaew „Titea" raudmulla koormaga. Kapten teatab, et Wene weealuſed paadid esmaspäewal laewa peale tuld andnud, ja laew kalda lähedal madala peale kinni jäänud. Ometi läinud laewal wiimaks korda lahti peaſeda, kuna Wene weealuſed paadid ſelle aja ſees teiſe Sakſa aurulaewa ühes puukoormaga kinni püüdnud.

Õhuſõda.

Uus abinõu zeppelinide waſtu.

Ingliſe ajakirjad teatawad, et mõned keemikuſed uue abinõu zeppelinide waſtu wõitlemiſeks üles on leidnud. Leidus ſeiſab ſelles, et kõik kuulid ja pommid, millega zeppeliniſid laſtakſe iſeäraliſe olluſega on kaetud, mis plahwatuſe ajal ſuuret hulgal hapnikku wälja annab. Hapnik ühineb zeppelini ſees olewa gaaſiga ja tekitab ſeal iſeäraliſe ſegu, millel häſti ſuur plahwatuſe jõud on. Sünnib ſuur plahwatus, mis zeppelini täielikult ära häwitab.

Sõja ülewaade.

Balti merel.

Ingliſe weealuſte paatide ilmumine Sakſa Baltimere randa ſünnitas, nagu ſeda eelmiſteſt ükſikuteſt teadeteſt näinud oleme, Sakſa laewaſtiku liikumiſes Balti merel kaunis ſuurt ſegaduſt. Weealuſte paatide poolt on mitmeſuguſte teadete põhjal kuni 20 Sakſa kaubalaewa merepõhja laſtud. Sakſamaa ſai kuni wiimaſe ajani rohkeſti toidukraami kui ka ſõjamoona walmiſtamiſe tooresmaterjali Rootſiſt, nagu rauda, waske jne., mille kättetoimetamine edaspidi kas takiſtatud ſaab ehk wähemalt alaliſe hädaohu ſurwe all ſünnib.

Huwitaw oli ka meie poolt ettewõetud desſandi ſaatmine Domesnäſi maaninale. Siin aſus ſakslaſte wahipunkt, mille eeſt iga laew läbi pidi minema, kui ta merekitſuſe kaudu, mis Kuramaa ja Sõrwemaa wahel aſub, läbi tahtis Riia lahte pääſeda. Desſandi maale ſaatmine läks, nagu teada, häſti korda, kuna meie ainult 4 haawatut kaotaſime, ſakslaſed aga 1 ohwitſeri ja 42 haawatud alamwäelaſt maha jätſid.

See [illegible] näitas, et Riia laht täieſti meie ülewõimu all ſeiſab. Teiſeks näitas ta ſakslaſtele, et nad oma merepoolſe ſeljataguſe kaitſeks palju rohkem wägeſid peawad walmis hoidma, kui ſeni ajani. See [illegible] ſuurendamine peab nende wäeoſade arwel ſündima, kes Riia ja Dwinski wõitluſepiiril ſeiſawad. Tukkumi ja Windawi waheline rannapiir on 120 werſta pikk, nii et ſelle kaitſeks mitte wähe meeſt ei kulu. Muidu wõiwad aga wenelaſed tõeſti mõnel päewal ſuuremagi desſandi maale ſaata, kes Sakſa Riia ees ſeiſwate wägede ſeljataguſe ühenduſteed läbimurda wõib.

Domesnäſi juures desſandi maale ſaatmine ſündis 9. oktobril. Järgmiſel päewal, ſ. o. 10 oktobril uputas Ingliſe weealune paat Libawi juures Sakſa ſoomuſtatud riſtleja „Prinz Adelberti" ära, mis ſama „Friedrich Karli" taoline oli, mis nowembri kuus Balti meres miini otſa ſattus. See on kaunis ſoomuſtatud riſtleja, mis ſakslaſtel kõigiſt ſarnaſteſt ühekſaſt järele on jäänud. See juhtumine näitab weel kord, miſſuguſe hädaohuga mereühendus Sakſamaa ja Kura ranna linnade — Windawi ja Libawiga ühendatud on. Ometegi ei ſaa ſakslaſed teiſiti, kui on ſunnitud Kuramaa ſõjaliſte operatſionide päraſt nimetatud ſadamaid oma käes hoidma. Waſtane rajab oma edaſitungimiſt Balti piiril rohke ſõjamoona peale ja ſellepäraſt on ühenduſteede rikkumine Sakſamaaga waſtaſele hädaohtlik. Ometigi ei ſuuda raudtee ühendus, mis ſiin olemas, kõiki Sakſa wägede ſõjatarwiduſi täita.

Nii on ſelge, et ehk Sakſa laewaſtik küll meie omaſt Balti merel mitmewõrra tugewam on, ei ole ta oma üleſõudu ſiiski eteſtarbekohaſelt ära ſuutnud tarwitada.

Meie nõrgem laewaſtik on oſawuſe poolelt waſtaſe ſilmanähtawalt ülelöönud.

Kompromiſſi mädamunaks.

Sõda tõi hulk uuſi küſimuſi päewakorrale ja ſundis meid mitmete nähtuſte waſtu waadet wahetama. Wäikerahwaſte iſeteadwuſe hooratale pumpas ta uut energiat lisaks. Paljud neiſt, kes ſeni pead norutades ümber olid käinud, õppiſid nüüd rinda ſirgeks ajama.

Üleüldine politiline kurſs wiriſeb küll wana wagu mööda, kuid kellegil ei ole kahtluſt, et need wagud ſõja lõpu poole weel kord üles äeſtatakſe ning ümber ſirgeldatakſe. Wenemaa politiline mõte ei ole ſurnud, kuigi rahwa elu awalduſi raudne kammits kütkeſtab. Seda kammitſat kantakſe teadmiſega, et ſeltskond wäliſe waenlaſe pale ees wõimetu on ſiſemiſi reformiſid läbi wiima. Aga ſõda jõuab kord lõpule ja ſiis ei ole ſeda jõudu, kes Wenemaa ſelgroo ſirgumiſt ſuudaks ſeiſma panna. Terwenemine, milleſt nii palju uniſtatud ja kõneldud, tuleb ſiis, kui ſeltskonna käed püsſipära pihus pidamiſeſt loowa töö jaoks wabanewad. See ei ole utopia, ega kergeuſklik lootus, waid tõde, mille ees ainult jäneſe-weri ſilmi kinni pigiſtab. Ja ſelle tõe teadmiſes ei kohuta meid praeguſe ooteaja ſeiſak, tardumine, wimm. Wein peab enne, kui ta kihiſema hakkab, keldrites ſeiſma.

Wenemaa katuſealune wõimaldab lõpmata palju. Tema demokratia on ſõjaajal hiigla wõituſid lõiganud, kuigi walitſew keskkoht end wärskendawate tuulte eeſt Hiina müüride taha püüab warjata. Wõidu pant ſeiſabki juſt ſelles, et demokratia mõjuwõimu tihenemine Hiina müüride äärde ei ole keſkendatud, waid linna uulitſatele, küla tänawate, wabriku õuedele ning ſemſtwo wäljadele teed murrab. Siit ſirgub uus elu, mis wana umbrohu ära lämmatab

Sõja õnne kõikumiſeſt hoolimata ei walitſe Wenemaal peſſimismuſt. Elatakſe teadmiſeſt, et rahwa käewars kord kiwi müürid murrab. See teadmine määrab nii ükſikute iſikute, kui ka rahwusliſte rühmade püüdmiſe, päewakorre, töökawa ja eſinemiſe programmi.

Eraldi Baltimaaſt juttu tehes peab tunniſtama, et ſelle wäikerahwad oma lootuſe juuri kõige rammuſama mulla ning kõige kandwama pinna ſiſſe puuriwad. Wenemaa iſe oſa waatab meie, kui oma noorema wenna peale. Lätlaſed ja eeſtlaſed ei ole Wene ſeltskonna eduliſe tiiwa poolt kunagi waenuawaldust leidnud, küll aga ſõpruſt (ſel määral, muidugi, kuidas meie ſeda ära teeniſime), mis nüüd ſõja wennaſtes were ohwri läbi karaſtuſt päris. Kui waremalt joowimata eeſtkoſtmiſeſt ja eeſtkoſjateſt, kellena adeli mehed eſinesid, juttu wõis olla, ſiis teadke, et praegu meiega, kui ſarnastega rehkendatakſe. Adeli eeſtkoſtmiſe päewadele heliſes ſurma kell, mida need herrad ka iſe wäga häſti mõiſtawad. Nad näewad, kuidas wõimupõeand Maarjamaal nende jalge alt ära libiſeb (tuletage ainult meele miſſuguſe üksmeelega riigiwolikogus parunite eesõiguste kaotamiſe eelnõule waſtu tulid) ja püüawad rebaſe kawaluſega ſüüteo jälgi kinni matta, ſeſt mille muu, kui rebaſe kawaluſega ſeletada näituſeks Eeſtimaa rüütelkonna maaomawalitſuſe uuendamiſe eelnõu, millele (läbi küll!) eeſtlaſed pimedaſt peaſt tõttaſid alla kirjutama. Parunid ſaawad aru, et ſeiſukord neile tulus ei ole, waid meile.

„Ja nüüd tehakſe nägu, nagu oleks herrad walmis waimkohjatſuſt tooma. Nad ei tõrju ſuguſi tagaſi, waid ulatawad iſe ſuuremeeleliſe käeliigutuſega paberi, millele maa päriſrahwa oſawõtmiſe õigus maaomawalitſuſeſt üles on kirjutatud. Olge heaks—tulge kaaſa. Herrad teawad, et wabatahtlikult andes ikka kõige wähem antakſe.

Eeſtlane oma kord ei wõta waewaks pakkumiſe ſiſugi läbiwaatama hakata, waid jookſeb palja ſõna peale. Teda meelitab ſõna, ſakſa käeliigutus ja ahwatelew perſpektiw Tallinna linnawolinikuſt uuendatud maapäewa liikmeks ſaada.

Ei taha ſeda wiletſat kompromiſſi eelnõu ſiſuliſelt läbi waatama hakata. Ta pole ſiſuliſe arwuſtamiſe wääriline. Ta on lihtſalt närune—juba ſellepäraſt, et tema kaudu ainuükſi majaomanikkudele maal teatud wõimaluſt tahetakſe jätta maapäewale peaſeda. Ülekaal tulewaſel maapäewal on wähemalt eſialgu rüütelkonna meeſte kätte mängitud, ſeſt et ſaadikud walijate kihtide kohaſelt pooleks jagunewad, aga eeſtlaſtel ſamal ajal wähemalti lootuſt pole linnades igal pool oma mehi läbi wiia. Teiſeks ſõtkutakſe ſiin kõige armutamalt demokratliſi põhjusmõtteid, mis nõuawad, et kõik elanikkude kihid walimiſe õiguſt tohiks oma kodaniku õiguſeks nimetada.

Kuidas julges Eeſti tõuſiklus ſarnaſele amoraalſele poliitiliſele ſepitſuſele alla kirjutada? Kas ta tõeſti end nii tugewa tunneb olewat, et kõigile teiſtele kihtidele waenu kinnaſt julgeb näkku wiſata ja komprometeeritud adeli ſeiſuſele kätt pakkuda?! Kas ta ei tea, et tema mäng mitte ükſi koduſe demokratia päraſt kardetaw ei ole, waid ka Wene demokratia päraſt? Kas ta ei tea, et ſarnane karjerismus Wenemaa eduliſe ſeltskonna oſa meie waſtu oppoſitſiooni wõib heita?

Teadupäraſt nõuab eduline Wenemaa linnaſeaduſe ning ſemſtwoſeaduſe muutmiſt, ſeſt et need inſtitudid küllalt rahwaliſule (demokratliſele) aluſele pole rajatud. Mis teewad aga meie mehed? Nad tahawad läätſe leeme eeſt põhjalikuma uuenduſe wõimaluſt hulgaks aaſtateks lukku panna. Wenemaa demokratia ſilmis ei jää ſee ekſitus mitte hindamata. Ja oleks õnnetuſeks meile, kui eeſtlaſte peale Läti Weinbergi taoliſte meeſte tegude wingu läbi hakataks waatama. Siis, auſtatud herrad, ei wii teie iſegi oma näruſt kompromiſſi eelnõu ſeaduſeandliſteſt aſutuſteſt läbi.

Kas pidi küll Tallinna tõuſiklusel maguſ näha olema, kuidas ſuurem ning mõjuwam Wene leht (Ruſſk. Wedom.") Eeſti aſjade ees üllatuſt õlgu kehitas?.. Wene demokratia järjekindlam häälekandja konſtateerib imeſtuſega, et Tallinna linna eſitajad rüütelkonna eſitajatega kompromiſſi peale läkſid ning ſiſuliſelt ſelleſamale omawalitſuſe eelnõule alla kirjutaſid, mis 1905. a. Balti kindralkuberneri iſeäraliſel nõupidamiſel peajoontes wälja töötati. Suuremat poliitiliſt pimeſi kobamiſt jakſab endale waewalt weel ette kujutada.

Ja Eeſti lehed? Nad ei wiikſatagi. Peale „Tallinna Teataja", kes uue eelnõu wälja reklameerimiſe ning joowitamiſe oma ſõiduhobuſeks näib kaubelnud olewat, peale „Sakala", kes Tallinna meeſte ſepitſuſe peale õige kahtlewalt waatab, ja peale „Meie Aja", kelle „oppoſitſioni" põhjuſteſſe ning motiwideſſe ſiin tungima ei taha hakata, loewad teiſed mõiſtlikuks waikida. Kuid nende waikimine on heakskiitew waikimine. Nad ei punaſta muſt-kollaſe kompromiſſi pojukeſe päraſt.

Mida ſiit järeldada? Seda kahtlemata, et meie ametlik kodanlus oma mandarinlikkuſes kõigiſt teiſteſt ſeltskonna kihtideſt, kui ka Wene demokratiaſt end eraldada püüab. Ta on aadelimeeſte ja Tallinna linnaiſade kompromiſſiſt lõbuſalt joobnud.

Juba wabanduſeks öeldakſe mõiſtagi: „parem pool muna, kui tühi koor. Aga kes julgeb tõendama tulla, et juſt praegune aeg mädamunade haudumiſeks on määratud?

Ainult Kolõwannis iſtudes ja „tasku" kompromiſſiſid haududes wõib inimene arwama hakata, et Wenemaa tardub, et Wenemaal elujõud puudub põhjalikumaid uuenduſi läbi wiia, et Wenemaa edenemiſe wõimaline pole. Rüütelkond ei uſu ſeda mitte. Ta teab, et juſt Wenemaa kiire edenemine tema eesõiguste kirſtule naela taob ja ſellepäraſt püüab ta ähwardawateſt ſündmuſteſt ette jõuda, ſelle juures Eeſti ſuurnikkude rühwa oma tööriiſtaks tarwitades. Adeli poliitika on ju lõppude lõpuks hoopis primitiiw: kärbitud ning näpitud uuenduſt enne läbi wiia, kui tõſiſed uuenduſed päewakorrale tõuſewad. Ainult Tallinna linnaiſad ei näi ſelleſt labaſeſt „ümberminemiſe" ning „ſõjepiiramiſe" taktikaſt aruſaawat. Nendele on mädamuna kallis ja ſeda ſuruwad nad oma ſüdame waſtu. O, tempora!

K. K—r.

Ärme oma kohuſeid unuſtame!

Sõda on meie ſuguwendi ſuurel arwul kodumaalt wälja kiſkunud, paljud kodumaa poegadeſt laial ſõjawäljal hukka ſaanud, paljud teadmatale kadunud, paljud ſõjawangidena Sakſamaal ja Auſtrias, paljud Wenemaa linnades haawatute ja haigetena lamamas jne. Paljud nendeſt on ſiinſetes haigemajades ja laatſarettides põdemiſel. Peale muude puuduſte, mille all iga ſõjamees kannatab, tuleb meie ſuguwendadel kannatada puuduliku Wene keele oskuſe, ſagedaſti aga päris keele tundmatuſe all. Nad ei ſaa oma hädaſid ja puuduſi oma naabritele ja arſtidele ning rawitſejatele kaebada, ei ſaa edenewaſt eluſt ega ſõjakäiguſt mingiſuguſeid teateid ja ſee teadmatus waewab weel enam kui ſõjahädad ja rawitſetawad haawad. Nii mitmedgi on wõimata haawade päraſt koduſtele teateid ſaata, oma aſukohaſt teatada ja ſelle läbi ei ſaa ka need omalt poolt nendele kirjutada ega tarwilikul korral abiks tulla. Kõik ſee ſünnib ja nõuab tungiwalt, et meie kõik, kellel ſee wõimalik — ja igal terwel inimeſel leidub ikka nädala jookſul mõni tund waba aega, mida haawatud ſuguwendade heaks wõib ohwerdada — omalt poolt nendele appi tuleme ja nende ſeiſukorda kergitada aitame.

Minewal ſügiſel aſtuſid ſiinſed Eeſti üliõpilaſte ſeltſid ühiſelt kokku, et omalt poolt ſuguwendadele abiks olla. Aſutati Üliõpilaſte ſeltſide waheline Toimekond, kes ſõjawangis wiibiwate ja haawatute ning jäljetult kadunute üle ſiinſetes ametikohtades teateid kogus, ſõjawangidele raha ja pakkiſid edaſi toimetas, haigemajas wiibijatele Eeſti ajalehti ja raamatuid püüdis ſoetada jne. Üliõpilaſed käiſid haigemajades haawatuid waatamas, aitaſid nendele kirjaſid kirjutada jne.

Suwe jookſul, kui kaugelt ſuur oſa ſiinſeid üliõpilaſi laiali ſõitis, jäi loomulikult ſuur oſa ſelleſt tegewuſeſt lonkama, kuna mõnda tegewuſeharu ſiinolijate hoolel ſiiski ſuudeti edaſi ajada.

Nüüd, kus üliõpilaſed jälle koos, püüawad nad oma katkenud tööd ka ſellel alal jätkata. On ſunda, et ſeal nagu enam energialiſelt tahetakſe kaaſa tõmmata, wähemalt otſuſtas Petrogradi Eeſti Üliõpilaſte Selts oma pühapäewaſel koosolekul kõiki oma liikmeid kohuſtada wähemalt ühe päewa ſemeſtri jookſul ſiinſete ſõjahaawatute heaks ohwerdama Arwatawaſti toimetawad ſarnaſelt ka teiſed üliõpilaſte organiſatſionid ja püüawad oma wäheſeſt ajaſt ja ſuureſt oſalt kehwadeſt ja raſketeſt tingimuſteſt ſuguwendade heaks teha, mis wõimalik.

Kuid kas on ſelleſt küllalt? Kas ſuudawad üliõpilaſte organiſatſionid kõige oma ohwrimeelſuſe peale waatamata kõik teha, mis ſuguwendade jaoks ſoowitaw ja tarwilik?

Kaugeltki mitte! Enam jagu nendeſt on oma teeniſtuſe ja õppimiſe töödega rohkeſti koormatud, nii et nad harwa aega leiawad haigemajaſid mööda käia. Siis aſuwad laatſaretid igas linna kaares, mis raſkeks teeb üliõpilaſtel ſinna peaſeda. Kolmandamaks tarwitawad haawatud ſagedaſti ka ühte ja teiſt, mille muretſemine rahaliſi kulusid nõuab. Juſt ſee wiimane põhjus on ſagedaſti kõige tähtſam ja paneb üliõpilaſi raſkeſſe ſeiſukorda: aidata on tarwis, kuid millega ſa aitad, kui iſe abi tarwitad.

Siin peawad kõik meie ſeltskonna liikmed abiks tulema. Eeſtlaſi aſub igas Peetri linna ääres, ſellega on neil kerge oma naabruſes olewaid laatſaretta ſagedaſti läbi käia, ſeal aſuwaid Eeſti ſõjamehi üles otſida ja nendele peale muu ka wäikeſt aineliſt abi anda.

Raſkeks ei tohi ſee meile mitte ſaada, kui ſelle peale mõtleme, et kuigi meie ſõja-aegſe elukalliduſe ja muude puuduſte all kannatame, ſiiski terwed ja wabad oleme. See kõik ſunnib meid kõiki alati meeles pidama, et meil ſõjameeſte waſtu ſuured kohuſed on ja ſellepäraſt ei unuſta meie neid mitte.

Näry.

Wäljamaa.

Sõjawäeline hirmuwalitſus Bulgarias. Sofiaſt teatatakſe Bukareſti, et maaomanikkude erakonna juhi Stambuliski ſõjakohtu poolt ſurma mõisteti. Stambuliskit ſüüdiſtati walitſuſe waſtaliſe üleskutſe kirjutamiſes. Üleskutſes oli öeldud, et mitte ükski Bulgaria iſamaalane ſõjawäkke ei pea aſtuma, ſeſt walitſus algas äraandliku awantüri, mis terwet rahwaſt õnnetuſega ähwardab. Peale ſelle ſüüdiſtati Stambuliskit weel mingiſuguſe pamfleti kokkuſeadmiſes, milles kuningas Ferdinandi Bulgaria pahaks geniuſeks nimetatakſe.

Kaitſjatena aſtuſid Stambuliski protſeſſis endiſed miniſtrid Malinow ja Todorow ning mitmed teiſed tähtſad juridiliſed jõud üles. Hoolimata kõigeſt mõiſtis kohus ſüüaluſe ſurma.

Sofias olewat wiimaſtel päewadel hulk kinniwõtmiſi ette tulnud. Muu ſeas areſteeriti endine Bulgaria ſaadik Madſharow, nii pea kui ta Petrogradiſt lahkudes koju oli jõudnud.

Greekamaa laen neliühenduslaſte käeſt. Kopenhageni leht „Politiken" kuuleb, et Greekamaa ja neliühenduſe eſitajad uue 500 miljoni drahmiliſe laenu aſjus kokku leppiſid. Greeka laenu hakatakſe Ingliſe ning Prantſuſe turgudel teoſtama. Laenutingimiſed olewat juba Weniſeloſi ajal kindlaks tehtud. Miniſtri peamehe wahetus ei toonud ſelles aſjas muudatuſt.

Weniſeloſi arwamine. Pariſi lehes „Matinis" on huwitaw jutuajamine Weniſeloſiga awaldatud. Weniſelos öelnud „Matini" kaastööliſele: „Teatage oma lehe lugejatele, et keegi ühenduslaſtele palawamalt wõitu ei ſoowi, kui mina, ja et kellegi uſk neliühenduſe wõidu ſiiſe kindlam ei ole, kui minu uſk".

Perſia ſegaduſed. Perſia ſhandarmite-teeniſtuſes ſeiſab inſtruktoritena hulk Rootſi ohwitſeriſid. Wiimaſed püüawad tihti lugu ſakslaſte kaſuſid kaitſta. Nii näit. anti ſchachi walitſuſe poolt Kermanſchachi ſhandarmi ülemale Rootſi kapten Senſenile käſk Wene ja Ingliſe konſulid teel ſaata ning Sakſa konſuli Schünemanni ſalga kallaletungimiſe eeſt kaitſta. Senſen ei täitnud käſku, waid laskis oma ſhandarmitel Kermanſchachi arſenali rüüſtata ning kõik ſõjariiſtad Sakſa konſulile Schünemannile anda. Wiimane pommitas oma ſalgaga mitme päewa jookſul Wene ning Ingliſe konſulatſiſid, kuni tagakiuſatawad wiimaks Hamadani taganeſid. Seal ei nende elu hädaohus.

Pta. teatab Perſiaſt ſama aſja kohta: Hamadani jõudis Perſia kaſakate brigade, keda 20 ohwitſeri ning 2 Wene leitnanti juhatawad. Kaſakate ülesandeks on meie ja Ingliſe konſulitele abi pakkuda, kuna Hamadanis waenulikud jõud wiimaſel ajal tuntawalt ſuurenesid.

Teheranis eneſes hakati päraſt Bulgaria wäljaaſtumiſt ſelle heaks kihutustööd tegema, et Perſia Türgimaa ning Sakſa koalitſioni poole heidaks. Rahwas ei uſalda Sakſa agentiſid.

Jaapani walitſus olewat ettepaneku teinud Juanſhikaid Hiina riigipöörde eeſt hoiatada.

Meeleawalduſed Rumenias. Pta. teatel leidſid Rumenias wiimaſtel päewadel ſuured walitſuſe waſtaliſed meeleawalduſed maad. Demonſtrandid nõudſid Bratiano kabineti lahkumiſt ja ſõjakuulutuſt Auſtria-Ungarile. Walitſuſe poolt antakſe teada, et meeleawaldajate waſtu waljud abinõud tarwituſele wõetakſe. Süüdlaſi ootab wangistus 6 kuuſt kuni 2 aaſtani.

Eeſolewate muutuſte kohta Prantſusmaa walitſuſes. Muutuſte kohta Prantſusmaa walitſuſes teati juba mõne aja eeſt üht ja teiſt kõnelda. Nüüd teatatakſe aga juba kindlamini, et need muudatuſed ſugugi nii ſuured ega laialdaſed ei tule, nagu eſialgu arwati. Üks [illegible] kabineti liikmeteſt hakab [illegible] aſjade miniſtriks, kuna tema aſemele miniſtrite nõukogu eſimees määratakſe, kes praegu ſugugi kabineti liige pole.

Soome.

Uuemoeliſt puukingi hakkab Perwoos hra J. Engelberg tegema. Kingapealiſed tehakſe nahaſt ehk riideſt. Wahetald kolmekordſeſt fineeriſt, pooltald ja kontſad tõrwatud kaſepuuſt. Fineeriſt wahetald teeb kingad nii painduwaks, nagu oleks nad nahaſt. Ka pooltallad wõib fineeriſt teha. Leiduſele on hra Engelberg patendi wõtnud. Paar niiſuguſeid kingi, mis igaſuguſe töö juures wõib kanda, tuleb umbes 6—8m. makſma, ſ. o. 2.40—3.20 r.

Linnade waheline koosolek, mis kolme aaſta järele tänawu kokku pidi tulema, on praeguſte olude tõttu ſobiwama aja peale edaſi lükatud.

Kirjanik Seweri Nuormaa ſai neil päewil 60 aaſtat wanaks. Nuormaa algas oma tegewuſt ajakirjanduſe põllul, hakkas ſiis Rahwawalguſtuſe ſeltſi kõnepidajaks ja oli Häme rahwakooli ning ſelle järele Tampere tööliſtekooli juhatajaks, kuſt ta 1903. a. walitſuſe käſul lahti laſti. Poliitiliſe ſurwe mõjul pidi ta mõni aeg Ameerikas elama. Sealt tuli ta 1905. a. tagaſi ja hakkas „Tampereen Sanomat" toimetajaks. Aaſta päraſt läks ta „Helſingin Sanomat" toimetajaks, kuſt ta kolme aaſta päraſt Turu tööliſtekooli juhatajaks kutſuti. Selles ametis on ta weel praegu.

Oma ühiskondliſe ja kirjanduſliſe tegewuſe kõrwal on Seweri Nuorma ka teaduſe põllul uurimiſetööd teinud. Nii käis ta Ida-Wenemaal permlaſte, wotjakite ja mordwalaſte keelemurdeid uurimas ja Skandinawias wõrdlewa rahwaluule aineid korjamas. Taanis ja Rootſis õppis ta ſealſeid rahwakoolide oluſid tundma.

Kodumaa.

Tallinnaſt. „Estonia" ſeltſi **peakoosolekuſt**, mis pühapäewal oli, toowad Tallinna ajalehed pikemaid kirjelduſi. 10. oktobril ſai ſelts 50 a. wanaks. Sõja raskuſed ei lubanud tähendatud päewa pidulikult pühitſeda, ſellepäraſt arwati kohaſeks nimetatud päewaks ainult harilik peakoosolek kokku kutſuda.

Koosoleku awas toimetaja G. Luiga lühikeſeſe terwituſekõnega, milles ta lühidates joontes „Estonia" aſutamiſt ja tööd Eesti rahwusliſe enneſetunde ärkamiſega ja kaswamiſega kõrwu ſeades meelde tuletas. — Kõnele järgnes koosolijate poolt „Mu iſamaa, mu õnn ja rõõm" laulmine, mille järele koosoleku juhataja hra Linnamägi telegrafi ja kirja teel tulnud terwituſed ette luges. Terwituſed olid tulnud „Estonia" oſaühiſuſelt, „Lootuſe" ſeltſilt, „Wanemuiſe" teatrilt, „Wanemuiſe" ſeltſilt, Tallinna Eesti Laenu- ja Hoiuühiſuſelt, Tallinna Eesti Käſitööliſte Seltſilt, „Tallinna Teatajalt", Rotalia konwendilt, Tallinna Karsku-ſeltſilt „Walwajalt".

Peale ſelle wõeti wastu ſeltſi **1914./15.** a. kaſude ja kahjude arwe, mille järele kulud 26,320 rbl. 61 kop. ja tulud 26,119 rbl. 81 kop. peale ulatawad, ning waranduſe ſeis, mis **43,914** rbl. 77 kop. peal taſakaalus.

Waliti eestſeiſuſeſſe: ametiwanaduſe järele lahkunud liikmed E. Habermann, J. Zitska ja H. Aut ühel häälel tagaſi ning uuteks — P. Parikas, J. Bergmann, A. Buſo, E. Laur ja J. Mahoni, nendeſt kaks wiimaſt ühe aaſta peale, enne tähtaega eestſeiſuſeſt lahkunud liikmete aſemele. Rewiſjonikomiſjoni waliti endiſed — J. Olbrei, K. M. Anderſon, A. Kreſſel ja J. Taſt tagaſi ning eestſeiſuſeſſe walitud J. Mahoni aſemele W. Klement.

Peale walimiſi ſeletas ſeltſi eſimees J. Linnamägi teatri nüüdſe hooaja tegewuſeſt ja näitas „operetti-töötajatele", et ainult wiimaſte najal wõimalik on teatrit ülewal pidada, ſeſt operett annab teatrile hea ſiſſetuleku.

Järgnewad elawad waidluſed, milles ka „Estonia" näitlejate rahuloematuſt „Päewalehe" arwuſtaja K. M(enning) wastu puudutati. Linnamägi leiab, et K. M. arwuſtus ainult [illegible] hirwitamine olewat, hirwitamine teatri juhataja, näitlejate, publikumi ja iſegi kirjaniku üle. Publikumi hulgaſt olla weel palju käredamaid nõudmiſi awaldatud, nimelt — et Menning luuawarrega teatriſt wälja kihutataks jne.

K. Luus, W. Klement leiawad ka, et K. M. arwuſtus „Lõbuſa abielumehe" kohta õigluſeta ja kuritahtline olnud, kuna J. Wiims arwab, et Menningi poolt kuritahtluſt ilmutatud ei ole. K. M. arwuſtuſte hulgas olla palju kiitwaid. Õige olla ſeiſukoht: kus tarwis kiita, ſeal kiidetagu, kus tarwis laita, ſeal laidetagu.

Linnamägi jääb oma ſeiſukohale kindlaks ja kinnitab, et K. M. arwuſtuſed kellegi ſelgitawad, juhatawad arwuſtuſed ei ole, waid nagu purjus peaga kirjutaja irwitamiſed, ja ſee olla alam.

Sellega lõpetanud koosoleku juhataja — Linnamägi — waidluſed ja lahkunud koosolekult, mille järele ka koosolek ära lõpetatakſe.

Tallinna elanikkude arw tõuſeb. 1. ſeptembril oli Tallinnas **141,527** elanikku; ſeptembri kuu jooksul on 2376 inimeſt juurde tulnud, nii et **1.** oktobril Tallinnas üleüldſe **143,903** elanikku oli (72,456 meeste- ja 71,447 naisterahwaſt).

„Estonia" kontſerdi ſaali ruumide eeſt, mis ſõja alguſeſt ſaadik haigemaja all, on nüüd 25,016 rubla aaſtas üüri lubatud; oſaühiſuſe juhatuſele olewat juba ſellekohane teade kätte tulnud.

Tarbeainete ſiſſeweo keeld ära muudetud. Linnapea hra Peškale on teade tulnud, et Baltimaale tarbeainete ſiſſeweo keeld ära on kaotatud.

Narwaſt. Leiwanälg. Juba teiſt nädalat walitſeb meie linnas leiwanälg. Siin ja ſeal leiwaäride uſte ees näed rahwaſt pikkades ridades ootamas. Leiba ei jätku aga kõigile tahtjatele. Mõneſt äriſt müüakſe leiba akna kaudu nagu raudtee kaſſaſt ſõidupiletid. Kõigeſt külmetamiſeſt ja ootamiſeſt uulitſal ehk hoowis hoolimata, jääd ſellegi päraſt tihti leiwaſt ilma.

Wahi kuue-kuuline põllutöökurſus algab oma tegewuſt 20. oktobril.

Tartuſt. Loomade ſuu- ja ſõratõbi on „Postim." teatel maalt otſaga linna ulatanud ja ſiin juba laiali lagunenud. Sõratõbe juhtumine on paljudes kohtades linna alewioſades ja eeslinnas ette tulnud. Et taudi laialilagunemiſele tõkkeid teha, palub linna weterinar arſt politſeid ſelleks järgmiſi abinõuſid tarwitada.

Politſeinikud waadaku järele, kus kohal linnas ſuured ſarwloomad, ſead ja lambad ſõratõbe jäänud. Sõratõbe jäänud loomad kui ka taudis kahtlaſte kohta tuleb nimekirja pidada; ſeda tuleb ka terwete loomade kohta teha, kes haigetega ühes õues aſuwad; ſiis tehtagu weel haigeksjäämiſe, terweksſaamiſe ja ſurmajuhtumiſe aja kohta märkuſi. Neid teateid palub weterinar-arſt omale iga nädal ſaata.

— Maarja koguduſe aſetäitjaks õpetajaks on praoſt Falcki aſemele J. Funke määratud, kes pühapäewal proowijutluſt ütles. Peale proowijutluſt teatanud praoſt ſaadikutele, et nad kaebtuſed uue õpetaja wastu kahe nädala jooksul temale ſiſſe wõiwad anda.

Aſunduſed.

Omskiſt. Haritud iſikute tarwis leidub Omskis, ſamuti ka teiſtes ſuuremates Siberi linnades teeniſtuſt, nimelt: pankades, ärides, kontorites ja teiſtes ametiaſutuſtes. Üleüldiſt awalikku rahwusliſt waenluſetunnet, ſakſluſe mõttes eestlaſte ja lätlaſte wastu, Siberi elanikkudel linnas kui ka maal ei ole, wäljaarwatud umbuſaldus ja ükſikud juhtumiſed mõnede eraiſikutega, mida küll ette tuleb. Toiduainete puuduſt ei ole. Hinnad Omskis: muſta leiwa nael 3 k., walge 5 k., wõi nael 60 k., ſuhkru nael 21 k., muna ſada 3 r., anid praegu 1 r. tükk, kartulid 35 k. puud, püülijahu 180—220 k. puud jne. Korteritega on lugu nüüd küll kitſam kui rahu ajal, kuid leida wõib ſiiski. Korter 3 lihtſa toaga ja köögiga 30—50 rbl. kuus, ükſikud toad küttega 15—30 rubla kuus. Palgad on ſiin kõrgemad kui Eestis: lihtkirjutajate ja poeſellide palk 75—125 rbl. kuus ilma korterita ja ülespidamiſeta.

Mõnda lühidalt ſiinſe elulu. Rooſiliſt ei ole waja enneſele ette kujutada, ſeſt ega wabaid kohti kunagi ees ei oota — neid tuleb otſida; kuid wõib ütelda, et ſiin praegu teeniſtuſt julgeſti leida wõib, ſeſt paljud teenijateſt on ſõtta wõetud; ja ſamuti ka rahu ajal on Siberis ikka kergem kohta leida kui Eestis.

Meil on ſiin nüüd ſõjapõgenejate peakomitee juures nõndanimetatud „Бюро труда", kes ſiia ſõitnud iſikutele tööd ja kohta aitab muretſeda, ja ſeni on kõik ſiia ſõitnud iſikud kohtadele aidatud.

Omski Eesti ſõjapõgenejate komitee nimel Aro Anton.

Naſikuſt. Koolielud on meil praegu õige kurwad. Aſunduſes on küll ſuur kiwiſt koolimaja, kuid ſee näikſe oma „kiwi" nime kohaſelt meie, Eesti aſunikkude wastu külm ja kiwine olewat. Millal ſeeſugune ſeiſukord paraneb, on teadmata.

Teatawasti ehitati koolimaja aſunikkude antud abiraha, kingituſte ja nende wastutuſel wõetud laenuga üles. Ehitus anti Jamburi kreiſi ſemſtwo hooleks, kes ka edaſpidiſeks kooli ülespidajaks jäi. Aſunikkude rinda aſus juba lootus, et nüüd ſiinne kängu jäänud haridus wähegi edenema hakkab. Muidugi arwaſid nad, et neile kooliõpetaja walimiſes ja mõnes tähtſamas kooli puutuwas küſimuſes juba antakſe kaaſa rääkida. Oli ju ehituſe algul küllalt ſeeſuguſeid lubamiſi kuulda, kuna aſi päraſtpoole hoopis teiſiti kujunes.

Semſtwo ehitas maja walmis, palkas kooliõpetaja ja pani ka oma õppeprogrammi makſma. Kooliõpetajaks tuli mees, kes kohaliſte elanikkude keelt ſõnagi ei mõiſtnud ega tema tarwiduſi tähele ei pannud, waid ainult piinliku punktipealſuſega antud eeskirju täitis.

Koolis käib praegu umbes 80 last, nendeſt wenelaſi 7—8 ümber; teiſed kõik eestlaſed. Kooli ſiſſeaſtudes algab õpetus igas õpeharus kohe wenekeeles, peale uſuõpetuſe, mida ſiiamaani 1—2 korda nädalas anti. Wäikeſed lapſed peawad pikad, wõõrakeelſed lugemiſe tükid ära õppima, ilma et nad ſealt ſõnagi mõiſtakſid ehk keegi ſeda neile mõiſtetawas keeles ära ſeletaks. Sellepäraſt pole ka edaſijõudmiſel ſuurt edu. Praegu on meie aſunduſes neid küllalt leida, kes ſiinſe kooli lõpetanud, aga oma nime eestikeeles kirjutada ei oska, kuna wenekeelega lugu kuigi palju parem ei ole. Ja ometi kaswawad neiſt meie tulewaſed ſeltskonnategelaſed.

Puuduliku õpetuſe päraſt on paljud laſtewanemad oma lapſi Jamburi linna, kui ka Eestimaale kooli ſaatma hakanud, ſelle peale waatamata, et kaugemal ſuuremaid kuluſid kanda tuleb ja koolitamine igatpidi tülikam on, kui kodu.

Aſunikud ſaatſid ka palwekirja ſemſtwo walitſuſeſſe, et peale uſuõpetuſe weel kaks ehk kolmgi tundi nädalas ſaaks Eesti keelt õpetatud. Selle palwekirja peale pole weel mingiſuguſt wastuſt tulnud. Kuid, nagu kuulda, olla praegune uſuõpetuſe tunniandja, kooliõpetaja abikaaſa pr. Wolgina teatanud, et ta enam neid tundiſid anda ei ſoowi. Et ſelleſt 30 rublaſt, mis ſemſtwo poolt ſelle jaoks antakſe, iſeſeiſwat tunniandjat palgata ei ſaa, ſiis jääb tulewikus ſeegi wähene õpetus, mis lapſed oma emakeeles ſaid, meie kooliſt ära. See on aſunikkude palwekirjale täitſa wastand!

Naſiklaſed käiwad oma ſuureſt kiwi koolimajaſt mööda ja waatawad kurwalt ſinna poole. Kool meil on, lapſed peame aga wõõraſteſſe koolideſſe õppima ſaatma. Wõlaprotſendid ja maks nõutakſe kas wõi kohtu teel ſiſſe, kuna aſunikkude kõige wäikſemaidki ſoowiſid nõudjate poolt tähele ei panda. Ometi on maja aſunikkude toetuſel ja wäſimata kaaſawitamiſel ülesehitatud.

Ja nii ei ole meil ükſi! — Lähemates Eesti aſunduſtes, kus oma kooli ei ole, on lugu niiſamaſugune.

Pealinna teated.

Huwitawa kontſerdi õhtu paneb Hariduſeſeltſi 5. jaoskond pühapäewal 18. oktobril ſ. a. Teede Inſeneride ühiſuſe ſaalis (Borodino uul. nr. 6) toime.

Iſeeneſeſt arusaadaw on, et 5. jaoskond ſelle pidu ſiſſetulekuſt mitmeſuguſte hädaliſte kooliülewalpidamiſe kulude katmiſeks tublit toetuſt ſaada loodab. 5. jaoskonna koolis õpib praegu ligi 60 last, pea kõik eestlaſed, paljud kehwade wanemate lapſed. Kooliraha, mis käeſolewal kooliaaſtal loodetakſe ſaada, katab waewalt ühe wiienda oſa kuludeſt, kuna neli wiiendikku muul wiiſil, ſuuremalt jaolt pidude läbi, ſiſſe peab tulema.

Olgugi, et paljud oſawõtlikud inimeſed muidugi heameelega hariduſe aſja pidule tulemiſega toetawad, püüab 5. jaoskond nähtawasti ka ſelle eeſt tõſiſelt hoolitſeda, et pidule tulijad tehtud kulude eeſt ka tõeſti ſellekohaſt meeleülenduſt ja puhaſt lõbu maitſta wõikſid. Nii, pidu ruumideks on üks iluſamateſt ja koduſemateſt pealinna kontſerdi ſaalideſt muretſetud. Eeskawa on maitſerikkalt kokku ſeatud. Kontſert algab pimeda cellomängija hra Tſchernowi ſoolo ettekandega. Edaſi waheldawad pr. Sinkel-Lüdig ſoololaul, pr. Põdram-Tago ilulugemine, Eesti laulukunſtnikude kwartet ja hra Hanſeni ſoolo laul. Lõpeb eeskawa baleti etteaſtega. Kaaſa mängib klawerit tuntud Eesti helilooja.

Iſeäranis meeldiw on, et eeskawas paremale Eesti laulule küllalt ruumi on antud. Raſkel teoorjuſe ajal oli meie rahwal ainukeſeks trööſtiks oma Eesti laul. Lauluſt ſaid meie eſiwanemad meelelahutuſt, lauldes kandſid nad kergem teoorjuſe raskuſi — ammutaſid nad jõudu ja julguſt rüütlite jultunuſele wastu aſtuda.

Otſigem meiegi nüüdſel raskel ajal trööſti, julguſt ja meelelahutuſt oma armſaſt rahwa lauluſt. Ühtegi juhtumiſt Eesti laulu kuulda paremates ettekannetes ei peaks meie läbi laſkma. Soowitame ſiis ſoojalt kõigile pealinna eestlaſtele pühapäewal 18. oktobril kontſerdile ilmuda, et 5. jaoskonna ja hool aſjata kaduma ei läheks.

—a.

Abirahadega „tööliste" leht. Wiimastel päewadel on pealinnas mingiſuguſeſt „tööliste" leheſt hakatud rääkima, mida walitſuſe abirahadega toetada kawatſetawat. Nüüd kuuleb „Denj", et ſiſeminiſter A. N. Hwostowile trükiasjade peawalitſuſe poolt aruanne ette pandud, milles peale muu mingiſuguſe tööliste ſalga palwe ette kantakſe, kus miniſteriumilt tööliste lehe wäljaandmiſeks abiraha palutakſe. Nimelt olla ſalk tööliſi trükiasjade peawalitſuſeſſe pööranud teatega, et nendel „teiſteſt ringkondadeſt" abiraha pakutawat, kuid ſellel tingimiſel, et leht teatud põhjusmõtted omaks wõtaks. Selle wastu tahtwat aga omaſuguſe „tööliste" lehe wäljaandjad abiraha ſealt poolt ſaada, kuſt raskeid programmi nõudmiſi ette ei pandaks.

Siſeminiſterium olla, nagu „Denj" teatab, „tööliste lehele" walmis abiraha määrama.

Wabrikute ja töökodade ülewaatus. Kõigekõrgema käſukirja põhjal on aſutatud iſeäraline komiſjon, kes kõik kohalikud wabrikud ja töökojad, kus ſõjatarbeid walmiſtatakſe, üle waatab. Komiſjoni eesotſas ſeiſab kindraladjutant Nowoſiltſew. Komiſjoni tegewuſeſt, kui ſee lõpule jõuab, antakſe kõigekõrgemale poole aru.

Kohaliku ſalapolitſei ülemaks, W. H. Filippowi aſemele, kes hädiſe terwiſe päraſt ametiſt lahkub, nimetatawat, nagu „Birſh. Wed." kuuleb, tähtſamate aſjade kohtu-uurija P. A. Aleksandrow.

Wäljaheidetud linnawolinikud. Linnapea aſetäitja on iſeäraliſe teatelehtede kaudu 7 linnawolinikule teada andnud, et nad linnawolikoguſt lahkuma peawad, kuna nad kogu aaſta jooksul ühelgi linnawolikogu koosolekul ei ole olnud.

Linnawahid ſaatku oma perekonnad maale. Elukalliduſt ſilmas pidades on linnapealik alamatele politſei ametnikkudele ette pannud oma perekondaſid maale elama ſaata, kuna nendele raudteedel prii ſõit antakſe.

Riigiwolikogu ringkondades.

Saadik A. Suhanowi arwamine piiskop Warnawa üle.

Nagu Wene lehed teatawad, käinud ſaadik A. Suhanow juba 25. auguſtil A. Samarini juures, kes ſiis ſinodi ülemprokuröriks nimetatud ſai ja kõnelenud temaga pikalt piiskop Warnawa üle. Saadik olla ſelle juures palude oma walijate arwamiſi piiskopi kohta teatanud, kus juures Samarin ſeletanud, et nimetatud küſimuſes temal ja Suhanowile arwatawasti üks ja ſeeſama eesmärk olla.

Samarini ametiſt lahkumiſega omandas piiskop Warnawa küſimus ſelguſe. Iſeloomu Suhanow teatas eelarwe arutajate koosolekul, kui ſinodi eelarwet arutati, et tema Warnawa kohta üleswõetud küſimuſt lõpetatuks ei loe, ja kui piiskop oma kohale edaſi jääb, ſiis on ſaadik ſunnitud kindlate teadaandmiſtega niihäſti eelarwe komiſjonis, kui ka wolikogu üleüldiſel koosolekul ülesaſtuma.

Päewauudiſed.

Kroonu abiraha aſjus ſõjapõgenejatele ſõjawäeliste perekondadele on korraldus tehtud, mille järele tähendatud perekonnad abiraha ſaawad ſõjapõgenejate korralduſe peawolinikku ja tema all olewate aſutuſte ning organiſatſioonide kaudu. Abiraha ſuurus on niiſugune, nagu ſee ſes kohas, kus ſõjapõgeneja wiibib ja abi ſaab, on kindlaks määratud.

Keskkoolide ülemääraſte kooliõpetajate aſjus, kes ſõjateeniſtuſe kohuſte täitmiſeſt wabaſtatud ei ole, on hariduſeminiſter keskkoolide walitſuſtele ringkirja andnud, milles ette pannakſe ülemääraſeid kooliõpetajaid, keda kui 2. järgu maakaitſeliſi ſõjateeniſtuſeſſe kutſumine ootab, wõimalikult pea määraliſteks kooliõpetajateks nimetada, kui peaks ſelleks wabaid kohtaſid olema. Weel pannakſe õpekonna walitſuſtele ette ülemääraſte kooliõpetajate nimekirjaſid kokku ſeada, et wõimalik oleks neid kooliõpetajaid keskkoolideſſe juhtida, kus määraliſte kooliõpetajate kohtaſid leidub.

Petrogradi Gr.-õigeuſu piiskopkonna abi ſõjahaawatutele. Petrogradi metropolit Wladimir on ſinodile ſelle üle aru andnud, kui palju Petrogradi piiskopkonna klooſtrid, kirikud ja muud aſutuſed ſõjahaawatute heaks on annetanud. Nimelt on korjatud 450 tuh. rbl. raha ja 100 tuh. rubla wäärtuſes aſju. Peale ſelle peawad waimulikud aſutuſed terwe rea ſõjameeste laatſarettiſid ülewal.

Suhkrumonopoli kawatſeb rahaminiſterium ſiſſe ſeada, kuna ſellekohaſe otſuſe ka miniſtrite nõukogu on teinud.

Suhkru pealt wõetaw akſiiſimaks jääks endiſeks, kuna aga muidu kaſu kroonu 50 miljoni rubla aaſtas ſaaks.

Sundusliku kroonu töö aſjus Wladimiri, Witebski, Kostroma, Nowgorodi ja Tweri kubermangus on keskkomitee ſiſeminiſteriumile palwet awaldanud, et kroonu tööle wõtmiſel tähendatud kubermangudes need töölised puutumata jääkſid, kes aſutuſtes teeniwad, kus kroonu tellimiſi täidetakſe.

Weel walgepiletimeeste läbiwaatamiſeſt. Wäeteeniſtuſe aſjade peawalitſuſes on „Denji" kaatööliſele ſeletanud, et mobiliſatſioni oſakonna poolt wäljatöötatud walgepiletimeeste läbiwaatamiſe eelnõu praegu ſõjaminiſtri kantſeleis on, kuſt ta warſti wäeteeniſtuſe aſjade peawalitſuſele läbiwaatamiſeks ette pannakſe. Peawalitſuſe poolt ei leia kõne all olew eelnõu wastuſeiſmiſt,—kuna pealegi eelnõu riigiwolikogu ſoowiga kokkukõlas ſeiſab. Peaks riigiwolikogu kokkukutſumine witbima, ſiis wiiakſe kawatſus § 87 põhjal läbi. Mis walgepiletimeeste uueſti ülewaatamiſe korraſſe ja tähtajaſſe puutub, ſiis jäetakſe ſee kohapealſete wõimude eneſte määrata.

Siſeminiſter A. N. Hwoſtowi projekt läbi kukkunud. Iſeäraliſel nõupidamiſel toidu- ja tarbeainete juurdeweo küſimuſte läbiwaatamiſeks tuli arutuſele ſiſeminiſtri A. N. Hwoſtowi ettepanek, mille järele tarbe- ja toidnainete juurdewedamiſel eeſtkätt leib ja jahu raudteedel edaſi ſaadetaks ja alles ſiis teiſed tarbe- ning toiduained. Seda ettepanekut toetas ka A. W. Kriwoſchein. Kuid teedeminiſteriumi eſitajad ja nõupidamiſeſt oſawõtjad riigiwolinikud leidſid ſiſeminiſtri ettepaneku raudtee weokorralduſe mõttes mitte otſtarbekohaſe olewat, ſeſt et ettepaneku läbiwiimiſel jääkſid peale kõigi teiſte halbade tagajärgede, mis ſiſeminiſtri kawatſus eneſega kaaſa wõib tuua, ruttu rikkiminewad ained ja ſaadetuſed raudteedel ſeiſma ja ſaakſid ſelle läbi tarwitamiſeks koguni kõlbmataks. Ka ſuurem oſa kooſolijateſt kaldus ſamaſuguſele arwamiſele, kuna otſuſeks tehti miniſter Hwoſtowi ettepanekut tagaſi lükata.

Puuwillariie makſu alla. Rahaminiſterium kawatſeb puuwillariiet makſu alla panna, milleſt 150—156 miljoni rubla aastas loodetakſe ſaada.

Soome marga hind läheb, nagu Wene kreditaſutuſte ringkondades tähele pandud, järjeſt kallimaks. Soome marga hind on ſeni kuulmata kõrguſeni tõuſnud: makſab juba 43 ja iſegi 43½ kop. See raskendab palju rahaſaatmiſt Soomemaale.

Opeeringkonnawalitſuſte ärakaotamiſe küſimus on, nagu „Birſh. Wedom." teatab, hariduſeminiſteriumis päewakorrale kerkinud, kuna nende aſemele õpewalitſuſed kubermangude kaupa aſtukſid. Sarnaſe kawatſuſe poole hoidwat ka hariduſeminiſter krahw Ignatjew. Kawatſuſe läbiwiimine tekitab aga palju raskuſi—juba näituſeks ſee, et kawatſuſe täitmiſel tuleks ſenise 16 õpekonnawalitſuſe aſemele wähemalt 50 kubermangu õpewalitſuſt aſutada.

Ingliſe ſõjawäe ſaatkond ſõitis eila õhtu wägede ülemjuhataja telki.

Uued paberirahad, mis 20-, 15- ja 10-kopikaliſte hõberahade aſemel wahetusrahadena tarwituſele wõetakſe, on juba walmiſtamiſel. Uued paberirahad on nende wäärtuſe järele mitmewärwiliſed. Kõik paberirahad—olgu 20-, 15- ehk 10-kopikaliſed—on üheſuguſed—neljanurgeliſed, iga paber 8 ſentimeetrit pikk ja 5 ſm. lai.

Hiljem kawatſetakſe ka 1-, 2- ja 3-kopikaliſi paberiſt wahetusrahaſid wälja laſta.

Sõjapõgenejate wahel abirahade ärajaotamiſeks on iſeäraline nõupidamine ſiſeminiſtri abi N. W. Plehwe eesiſtumiſel otſuſeks teinud Petrogradis ſellekohaſt keskkomiſjoni elule kutſuda. Komiſjon töötaks ſiſeminiſteriumi ülewaatuſel, kuna keskkomiſjoni liikmeteks peale ametlikkude iſikute weel 8 ſeltskonnategelaſt olekſid.

Linnade ſaatkond rahaminiſtri juures. Neil päewil käis linnade ſaatkond rahaminiſter Barki juures ja kandis wiimaſtele linnaomawalitſuſte ſoowiſid ette, et linnade wäljamaa laenude katmiſel linnadele wäljamaa raha ſamaſuguſe kurſi järele arwataks, nagu ſeda kroonuaſutuſtele tehtakſe, nimelt: nael ſterlingid — 9 rbl. 45 kop. ja frank — 37,5 kop. eeſt. Miniſter Bark on ſaatkonnale tõotanud, et linnadele nende wäljamaa laenude aſjus mõneſuguſeid kergenduſi tehtakſe.

Wangid tööle. Miniſtrite nõukogu on otſuſeks teinud wangiſid ſuuremal arwul ſõjatarbete jaoks tööle panna, kuna ſellekohaſt kawatſuſt § 87 põhjal mõeldakſe läbi wiia.

Wekſlimoratoriumi pikenduſt Poola kubermangudes ja Holmimaal on miniſtrite nõukogu otſuſtanud § 87 põhjal läbi wiia.

Riiginõukogu liikmete walimiſe aſjus mõisnikuſeiſuſe eſitajate poolt on juba walijameeste eranõupidamiſi peetud, kus iſeäranis ſeda toonitatud, et eelolewad walimiſed kindlat politiliſt wärwi peawad kandma. Loodetakſe, et neil walimiſtel juſt edumeelſe bloki kandidadid läbi lähewad.

Wanemate aaſtate maakaitſeliſte teeniſtuſeſſe kutſumine. Siſeminiſter A. N. Hwoſtow on kuberneridele ringkirja ſaatnud, milles käſtakſe kohe ſammuſid aſtuda, et ſaakſid ſõjateeniſtuſeſſe kutſutud kõik maakaitſemehed, keda tagawarawäeſt maakaitſewäkke on arwatud; ſõjateeniſtuſeſſe kutſutakſe ka 44-aaſtaſed mehed. Ühtlaſi ſeletatakſe ringkirjas, et tagawarawäeſt maakaitſewäkke arwatud ratnikud (maakaitſeliſed), kes 1914. a. wäeülemate nimekirjades ülewal ſeiſid, kuid ſeni weel ſõjateeniſtuſeſſe kutſumata, nüüd kohe kokku kutſuda tuleb.

Ilmuma peawad ka need, kes waremalt wäeteeniſtuſes on olnud ja 1914. a. 43 aaſtat wanaks ſaanud, kuid ſeni wäeteeniſtuſeſſe ilmumiſeſt wabaſtatud, ſeſt et nad 1914. a. niiſuguſes ametis ehk olid, mis neid ſõjateeniſtuſeſt wabaſtas, peaks nad nüüd enam mitte tähendatud ametites olema.

Niiſuguſte, 44-aaſta wanuſte maakaitſeliſte ſõjateeniſtuſeſſe kutſumiſt põhjendatakſe ſellega, et wäeteeniſtuſekohuſte aluſte iſikute üheſt järguſt teiſe arwamine teatud aaſtate järele makſwa ſeaduſe järele ainult rahu ajal wõib ſündida, aga mitte ſõja ajal.

„Leitud" kaup raudteejaamades. Eilſes numbris teataſime juba, et Moskwas raudtee kaubajaamade ülewaatamiſel umbes 200 tuh. puuda ſuhkrut üles leiti. Nüüd teatatakſe „Birſhew. Wed." weel täiendawalt, et Moskwa kaubajaamades peale ſuhkru weel muid tarbe- ja toiduaineid ning puid üles leitud. Ka mõneſuguſeid metalliſid on kätte ſaadud.

Senator Kraſcheninnikowi aruanne Moskwa rüüſtamiſte kohta on, nagu „Birſchew. Wed." teatatakſe, ſenati I. departemangule ette pandud.

Juba ſee, et ſenator Kraſcheninnikow oma aruandega ſenati poole pööras, laſeb järeldada, et uurimiſe tagajärjel endine Moskwa linnapealiku kindral Adrianowi waſtutuſele wõtmiſe küſimus on üles wõetud.

Senatis aga aſi waſt nii pea läbiwaatamiſele ei tule, ſeſt et 1. departemangu ülemprokuröri koht praegu tühi ſeiſab. Arwatakſe, et ſelle koha peale Moskwa kohtupalati prokurör Stepanow nimetatakſe, kes ſiis Adrianowi aſja läbiwaatamiſe wõtab.

Uued miljonid ſõjapõgenejatele. Iſeäraliſt nõupidamine ſõjapõgenejate aſjus, mis ſiſeminiſtri abi Plehwe juhatuſel töötab, on otſuſeks teinud kroonu ſummadeſt wälja anda: Kaukaſia aſewalitſejale ſõjapõgenejate ülewalpidamiſeks—500 tuh. rbl., külgehakkawate haiguste waſtu wõitlemiſeks Kaukaſias—1 miljon rbl., ſõjapõgenejate peale tarwitatud kulude katmiſeks—2.600,000 rbl. ja peale ſelle 3 miljoni rubla linnade liidule.

Mitmeſuguſed ſõjateated.

Seiſukorra kohta Wene wäerinnal. „Daily Chronicle" kirjutab 14. okt.: „Seiſukord Wene wäerinnal läheb iga päewaga paremaks. Sakſa ſõjawägedel ei läinud korda Wene ſõjawäge killuſtada ja peale ſelle puudub neil iſegi wõimalus kindlatele ſeiſukohtadele aſuda, kus wõimalik oleks talweks elama jääda, peaſõjategewuſt teiſe kohta juhtides. Nähtawaſti mõtleſid ſakslaſed Düna—Bereſina—Dnjepri—wäerinnale kindlalt püſima jääda, kuid ſellekohaſel pſühologiliſel momendil andſid Ingliſe ja Prantſuſe wäed ſakslaſtele lääne pool tugewa hoobi. Türgimaa liiduſaamine ja wäljakurnatud olek ſundis ſakslaſi otſuſtawat pealetungimiſt Balkanitel ette wõtma. Sel kombel on Sakſa-Auſtria wägede pealetungimine ida ſõjawäljal keerukiſeks ja ſegaſeks eneſekaitſmiſe awalduſeks muutunud. Et oma käſi tegewuſeks ſel ſõjawäljal lahti peaſta, peawad ſakslaſed oma wõitluſerinna keskpaiga ſoode taha ümber paigutama ja oma wägede küljepealſeid kindluſtama. Kuid ſakslaſte püüded neid ülesandeid täide wiia olid ilmaaegſed. Dwinski all peeti nad parajal kinni, ſuureſt kaotuſteſt hoolimata, mis nad kallaletungimiſte juures Galitſias ſaid; wenelaſed peaſid weel ſuuremale wõidule, mis neile mitte ainult ſuuri ſtrategiliſi eeſõiguſi ei andnud, waid ka Rumenias ſeda mõju häwitas, mis ſeal Auſtria-Sakſa wägede koondamiſe tõttu Galitſiaſſe ja Bukowinaſſe tekkida wõis."

Dwinski all. „Morning Post" teatab 15. okt., et paljud tundemärgid ſelle ſilmapilgu lähenemiſt näitawad, kus ſakslaſte otſuſtawad ſõupingutuſed Dwinski all ſuuremaks lähewad. Oma üleüldiſt pealetungimiſt walmiſtawad ſakslaſed tugewa ſuurtükituleandmiſega ette. Sakslaſte kallaletungimiſed, millel ülesandeks oli Wene ſeiſukohtade nõrku külgeſid ilmſiks tuua, on tõendanud, et Wene ſõjawäed igalpool walmis on waſtulööki andma. Sakslaſed wõtawad ikka uuſi abiwägeſid juurde, mis nende üleüldiſeſt pealetungimiſe alguſeſt tunniſtuſt annab. Üks kõik, millega ſee ka lõpeks, ootawad wenelaſed rahuliſelt ſündmuſte arenemiſt. Juba 35 päewa jatkawad ſakslaſed oma kallaletungimiſt Dwinski peale, ja ſelle peale waatamata ei ſuutnud nad temale ſuurtükilaſkmiſe kauguſele ligineda. Sakslaſte pealetungimine ei kaldu mitte ſellepäraſt ikka enam ja enam põhja poole, et ſee ſakslaſtele kaſulik on, waid ſellepäraſt, et wenelaſed neile muud waliku wõimaluſt ei jätnud.

Kindral Makenſeni wäeoſad Jakobſtadt—Dwinski wäerinnal. Ajaleht „Standart" tähendab 16. oktoobril, et mõnede tundemärkide järele otſuſtades oſa kindral Makenſeni ſõjawäge, mis ſerblaſte waſtu töötawat, põhja poole edaſi on wiidud ja praegu Jakobſtadt—Dwinski wäerinnal wiibib. Teatatakſe, et nende ſõjameeſte arw 4 diwiſjonini ulatab.

Mis Schloki piirkonnas ſünnib. Miſſa jõel on ſakslaſed oma ſeiſupaiga kindlaks teinud.

Selles piirkonnas on nõrk ſuurtükitule andmine. Nähtawaſti on peajõud Ogeri piirkonda ſaadetud.

Miitawi maantee juures keſtawad kogu aeg eelſalkade kokkupõrkamiſed. Oodatakſe ſuu[illegible]wat lahingut kohe tulewat.

Nagu näha, on ſakslaſtel praegu ſuurtükiwäe puudus.

Ilmad on külmaks läinud. Sellepäraſt on ka ſooje riideid waja.

8. oktoobril külmetas maa mitmes kohas 5 tolli pakſuſelt kõwaks. Käesolewal aaſtal oodatakſe waraſt talwet.

Tukkumi all ja mere ääres on elaw tulewahetus. Sakslaſed on ſes arwamiſes, et wenelaſed iſe tagaſi lähewad, kui neid ſiſſepiiramiſega ähwardatakſe.

Schlocki piirkonnas walitſeb waeſus, ſeſt et kõik jõukamad inimeſed Siſe-Wenemaale on ſõitnud.

Wälj. Kirjaſt. Oſaüh. „Ühiselu".
Waſtutaw toimetaja H. Preſs.

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudtee jaamades: Narwas, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus, Walgas ja Riias.

Dr. L. JAKOBSON.
606-914 Siſilije, wenerika-, naha- ja ſugul. nõrkuſe, (elektri arſtimine) ſpetſialiſt. Iga päew peale pühapäewade k. 9—11 h. ja k. 2—8 õhtul. Забалканскій пр. (уг. 3-й роты) д. 31, кв. 6.

Фельдшеръ латышъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій, 66, кв. 26. 7—10 в.

Olaw ämmaemand
annab ſünnit. ja raskejalgſet. nõu ja abi igal ajal. Pet. pool. Широкая, 20, кв. 17. Tel. 279—12.

Kunſthambad
waſtuw. k. 10—9 õht. Офицерская, 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. A. K. Toom.

Osaw ämmaemand
Annab lahkeſte abi ja nõu igal ajal. Церковная 4-а, кв. 2, уг. Кронверскаго пр., Pet. pool.
Tel. 526—57.

Dr. Grünberg, Знаменская, 2, уг. Невскаго
Kella 9—12, 6—10 õht. Naiſt. eraldi. Terawa kroonik. tripperi ja Siſiliſe 606-914 ſpetſ. arſtimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arſtimiſe- ja järeluur.-wiis.

Dr. Kroll teine trepp Puſchkinsk. Newſki 79
Kõige uuemad trippert ja tema järeld. arſtim. wiiſid. Siſilis (914 kõikſ. elektriſ. Waſtuw. 9—1 ja 6—9 õ. naiſter. 2—4, tel. 559—71. Rehwematele kättesaawad.

Hamba-Arſt
Wl. Joelſon, Офицерская, 9, кв. 18. Siſſekäik hoowiſt. Kunſtl. hambad plategа ja ilma. Wäljatõmbam. ilma walutа, waſtuwõtmine 5—9 õ., pühapäewal kella 10—6. Teenijatele alandatud hindadega.

Eeſti kohaotſimiſe kontor
tarwitab ja ſoowitab kõikſugu naisteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскій кан., д. № 72, кв. 35.

Schofferite kursused
täielik ülespidam. atteſtadiga ja kohaga 85 rbl. Tingimiſed 10 k. margi eeſt. Рузовская, 11.
Soowitam. kohtadele.

Juurdeleikuſe- ja õmbluſe-kurſuſed.
J. Lenow.
Was. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Barthi meetodi järele õpetatakſe lühikeſe aja sees amet kätte. Teeniſtuſes olejad wõtwad ka pühapäewiti õpetuſt ſaada. Sealſamas müüakſe ka kõige uuemaid moodilehta ja ſchnittkiſid walmis ja trükimiſe peale. Seletuſed ka Eeſti keeles.

Adwokat
A. Lelle
Садовая, 59, кв. 20, уг. Вознп. пр., тел. 497—88. Waſtuw. igap. k. 9½—10 hom. peale neljap. ja laup. ja k. 5—7 p. l. igap.

Walitſuſe poolt kinnitatud **schofferite kool** Inſeneri juhatuſel.
Sõitmiſe kiirelt ära õpetam. Maks õpetuſe eeſt 85 rbl., **Garash Central.**
Jaokaupa maks on wõimalik. Woſneſenski, 3, telef. 527-08.

Petrogradis wõetakſe

„Pealinna Teataja"

tellimiſi waſtu järgmiſtes kohtades:

„Pealinna Teataja" kontoris: Katarina kan., nr. 29.
„Ühiselu" raamatukaupl. — Ohwitſeri uul., nr. 5.
Hra K. Saaretok Põhja Waſt. Kred. Ühiſuſes — S. Konjuſchennaja uul., nr. 10.
Hra J. Kaarna, Petr. E. Laenu- ja Hoiu-Ühiſuſes — Italjanskaja uul., nr. 5.
E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksall waſtas.
O. Steinberg, pagari äri — Wib. pool., Lomanski ja Njuſtadti nurgal, nr. 5—7.
A. Luige raamatukaupl. — W. S., 11 liin, nr. 36.
Hra A. Juhkamſon — W. S., 7 liin, nr. 32.
Hra T. Riomar — Ohwitſeri uul., nr. 54.
„Livonia" piimaäris — Sabalkanski pr., nr. 14.
„Produkti" piimaäris — Spaſſki per., nr. 3.
R. Siitmanni piimaäris — W. S., 3 liin, nr. 34/15 ja W. S 12 liin, nr. 11.

Trükitud J. Watſari trükikojas, Petrogradis, Sadowaja 35.